

Управління кредитним процесом у комерційних банках України

Федорчук І. В. магістрантка

економічного факультету

Уманського державного педагогічного університету

імені Павла Тичини

Загальні тенденції розвитку сучасного банківського кредитування свідчать про суттєве послаблення ролі банківських установ у забезпеченні реального сектору економіки додатковими грошовими коштами. Крім того від належної організації кредитного процесу в комерційних банках багато в чому залежить результативність їх діяльності та фінансова стійкість. Отже, питання удосконалення банківського кредитування та кредитного процесу залишається актуальним та потребує нового осмислення його залежності від розвитку економічних процесів в країні.

Здійснення ефективних заходів щодо стабілізації економіки потребують нових, дієвих підходів для забезпечення надійності функціонування всіх сфер ринкової інфраструктури в цілому, банківської системи зокрема. В умовах фінансової кризи кредитування підприємств супроводжується зростанням рівня кредитного ризику, зниженням якості кредитного портфелю, що негативно впливає на стійкість як окремих банків, так і банківської системи в цілому.

У науковій літературі існує багато трактувань поняття «кредитний процес». На думку Пітера С. Роуза процес кредитування звужується лише до процедури оформлення кредитної угоди [3, с. 249]. Під кредитним процесом, В.Д. Лагутін розуміє як реалізацію функції кредитування, так і сукупність механізмів реалізації кредитних відносин [1, с.9, с.15]. Трактування кредитного процесу на думку Г.С. Панова зводиться до здійснення кредитної політики [2, с.16].

На наш погляд, кредитний процес у комерційних банках – це бізнес-процес, що включає формування кредитних ресурсів, ініціювання й складання кредитних заявок, ідентифікацію позичальників, кредитне ухвалення, адміністрування кредиту (лімітування, зберігання документації, виплату коштів, звітування про порушення), рух кредитного потоку, управління кредитним ризиком [4, с. 178].

Для реалізації процесу кредитування як банком, так і боржником необхідно, щоб їхні інтереси збігалися, тобто, щоб необхідність, доцільність та можливість кредитування відповідали одночасно інтересам обох, з одного боку, і сам процес кредитування був достатньо деталізований та прозорий із виокремленням конкретних завдань, розподілом обов'язків та відповідальності окремих посадових осіб, які забезпечують реалізацію конкретних етапів кредитування, – з іншого.

Як правило, управління кредитним процесом зводиться до реалізації декількох етапів, які передбачають виконання значного обсягу робіт, що передують укладанню кредитної угоди, забезпечують контроль за цільовим використанням позики та фінансовими результатами позичальника після отримання ним кредиту. Більшість авторів розглядаючи кредитний процес з узагальненої точки зору, називають лише основні його етапи, тому серед дослідників відсутня єдина точка зору щодо етапності кредитного процесу [5, с. 245].

У структурі будь-якого комерційного банку функціонує кредитне управління (відділ), яке безпосередньо веде роботу з клієнтами з питань кредитування.

При цьому наголошується, що банківський контроль та управління кредитним процесом – необхідна передумова оптимізації системи організації кредитування в комерційних банках. Лише суворий контроль за кредитним процесом в цілому дозволяє забезпечити безпеку, надійність і прибутковість кредитних операцій комерційних банків [1, с. 162].

При характеристиці кредитного процесу у комерційних банках доцільно розглядати моделі кредитування. Серед останніх, наприклад, можна виокремити модель іпотечного кредитування, що, наприклад, передбачає використання потенціалу діючих комерційних банків і запровадження нового фінансового інструмента (надання іпотечних кредитів банками відповідно до стандартів, встановлюваних державною іпотечною компанією-оператором вторинного ринку цінних паперів), що дозволяє за рахунок мультиплікаційного ефекту багаторазово збільшити початкові інвестиції в іпотечне кредитування.

Отже, чітке визначення сутності кредитного процесу і його різновидів уможливорює забезпечення належного управління кредитними ресурсами, а відтак – і функціонуванням банківських установ загалом. Результативність і ефективність управління кредитним процесом у комерційних банках значною мірою зумовлюється вибором кредитної політики.

Список використаних джерел

1. Лагутін В.Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, КОО, 2002. – 215 с.
2. Панова Г.С. Кредитная политика коммерческого банка / Г.С. Панова – М.: ИКЦ «ДИС», 1997. – 464 с.
3. Роуз Питер С. Банковский менеджмент / Роуз Питер С. – М.: Дело Лтд, 1995. – 768 с.
4. Сидоренко В. Передумови, детермінанти і складові оптимізації кредитного процесу в банківській сфері / В.Сидоренко // Вісник Університету банківської справи НБУ. – 2010. – № 2 (8). – С.175 – 181.
5. Смірнов Ю.О. Методичні аспекти управління кредитним процесом / Ю.О. Смірнов, Т.С. Панфілова, М.О. Плотницька // Научные труды ДонНТУ. – Выпуск 36. – 2011. – С. 245– 251.